

Spelleider

bij de F-jeugd

Nederlands
Handbal Verbond

Inleiding

Het Nederlands Handbal Verbond wil verenigingen graag kansen aanbieden om hun verenigingskader te versterken en de kwaliteit te verbeteren. Dat doet het NHV onder andere met het aanbieden van opleidingen die passen bij het (meestal) vrijwillige kader.

De kaderopleidingen ten behoeve van de jongste jeugd hebben als kenmerken:

- Enthousiasmeren en stimuleren voor hun taak
- Aanbod dichtbij huis
- Laagdrempelig

Van een vrijwilliger binnen een vereniging wordt vaak veel verwacht. Het is dus belangrijk dat de vrijwilliger ook plezier beleefd aan de uitvoering van een taak. Dit plezier kan worden vergroot als ook de kennis en vaardigheden wordt vergroot. De motivatie van de vrijwilliger is divers:

- Ik vind het leuk
- Ik wil graag zinvol bezig zijn
- Ik draag de handbalsport een warm hart toe
- Ik wil graag iets voor de vereniging doen
- Ik vind het fijn om voor kinderen iets te doen
- mijn kind is bij de handbal, dus wil ik een bijdrage leveren

Het Nederlands Handbal Verbond heeft er voor gekozen om het handbalspel bij de jongste jeugd een nieuwe, uniforme dimensie te geven, die zich onder ander herkent in een uniform landelijke toepassing.

De ondertitel "Geef kinderen hun spel terug" geeft de bedoeling duidelijk weer.

Dat betekent dat het handbalspel niet bepaald wordt door de wijze waarop volwassenen het spel speelt. Het handbal bij de jongste jeugd kent een aangepaste bal (zachter en kleiner), aangepaste afmetingen van het speelveld en de doelen en bij het kind passende spelregels.

Belangrijke uitgangspunten:

Kinderen spelenderwijs kansen bieden om zich fysiek, mentaal en sociaal te ontwikkelen.

Kinderen kansen bieden veel te bewegen en samen te spelen.

Daar horen soms ook regels bij: wij gebruiken liever de term "afspraken". Bij deze afspraken spelen de gedachte van fair play, het bieden van eerlijke kansen voor alle kinderen een belangrijke rol.

Natuurlijk zijn er mensen nodig die de afspraken bewaken.

In de volwassen sport, tijdens het spel, zijn dat de scheidsrechters. Bij de jongste jeugd (de F-jeugd) zijn dat de Spelleiders.

Waarom dit verschil?

Scheidsrechters worden vaak geassocieerd met het strikt hanteren van de regels en als gevolg daarvan met straffen.

Bij de spelleider gaat in de eerste plaats om kinderen begeleiden in hun spel. Daarbij gaat het om corrigeren en niet om straffen!

In de korte opleiding tot Spelleider worden handvatten aangereikt om de vaardigheden en kennis, die nodig zijn om spelende kinderen te begeleiden, te vergroten.

Heel veel plezier bij deze dankbare en belangrijke taak!

DE SPELEIDER

De spelleider bij de F-jeugd heeft als taak om de kinderen spelenderwijs kennis te laten maken met de regels van het handbalspel. Hierbij worden geen straffen uitgedeeld, maar wordt er waar nodig eventueel gecorrigeerd.

Dat betekent dat de Spelleider basiskennis dient te hebben van:

- De afspraken over de toepassing van de spelregels, die bij de F-jeugd van belang zijn
- De gedrags- en lichaamskenmerken die bij de leeftijd horen
- De spelopvatting bij de F-jeugd

De vaardigheden, die horen bij de Spelleider:

- Communiceren met kinderen
- Communiceren met teambegeleiders
- Kunnen omgaan met gedrag van kinderen, teamleider en ouders

Daarnaast weet de Spelleider:

- Waar en wanneer hij/zij een wedstrijd leidt
- Wie binnen de vereniging zaken rond de Spelleider regelt
- Wie binnen de vereniging aanspreekpunt is voor onwenselijke situaties

DE KINDEREN

Elke leeftijdscategorie heeft te maken met specifiek gedrag en kenmerken van de kinderen. Als spelleider is het belangrijk hier enige kennis van te hebben. Als je deze kennis hebt, kun je je vaardigheden optimaal inzetten voor het beste resultaat.

De gedragskenmerken bij de F-jeugd (7/8-jarigen)

De kinderen

- zijn speels en enthousiast: reageren zonder na te denken
- hebben moeite met concentratie
- zijn weinig sociaal en handelen sterk van uit "ik"
- hebben wisselende stemmingen: huilen en lachen volgen elkaar snel op

De lichaamskenmerken

De kinderen

- hebben sterk wisselende bewegingsdrang (hollen <> stilstaan, klimmen <> balanceren)
- hebben beperkte coördinatie en oriëntatie
- hebben beperkte reactiesnelheid
- hebben beperkte motoriek
- hebben een kort concentratievermogen

Deze gedrags- en lichaamskenmerken hebben natuurlijk invloed op de wijze waarop het kind met handbal bezig is. De Spelleider zal een kind niet mogen straffen op basis van deze kenmerken. Daar staat wel tegenover dat kinderen niet onbeperkt alles mogen doen. Dit zou ten kosten kunnen gaan van spelvreugde van een ander kind en past dus niet bij de uitgangspunten van fair play.

Dus de rol van Spelleider is uiterst belangrijk om het kind duidelijk te maken wat kan en wat mag in het handbalspel.

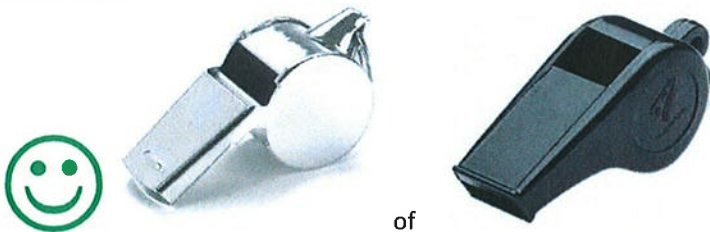
WAT HEB JE NODIG ALS SPELEIDER?

Naast kennis en vaardigheden heb je ook enkele materialen nodig. Dan blijkt ook het grote verschil in de scheidsrechter en de spelleider. Voor het onderscheid is het prettig als je een onderscheidend shirt.

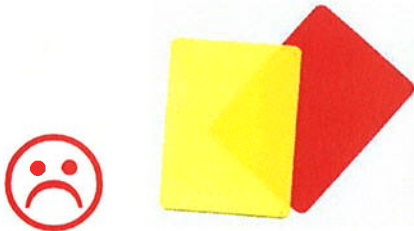
Veel scheidsrechter gebruik de FOX als fluit: gebruik deze fluit niet bij kinderen. De hoge, schrille toon schrikt kinderen af!

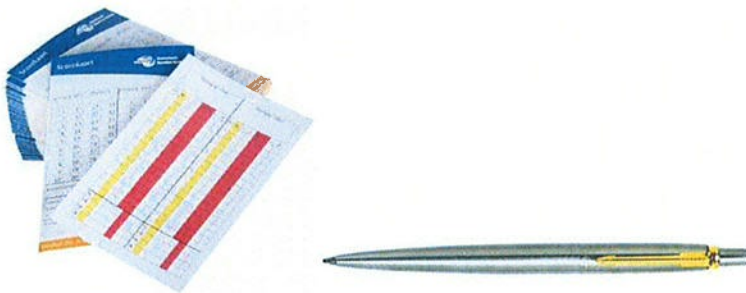
Gebruik als spelleider een simpele fluit, waarbij het geluid wordt veroorzaakt door een balletje in de fluit. Tip: loop niet steeds met de fluit in de mond. Buiten dat het niet prettig voelt, geeft het ook een beeld dat je snel wilt fluiten.

Omdat het straffen bij kinderen niet van toepassing is, heeft de spelleider ook geen gele en rode kaarten nodig.

Het scorekaartje is wel een handig hulpmiddel om de doelpunten bij te houden, maar de achterkant wordt dan natuurlijk niet gebruikt (daar worden de straffen genoteerd)

WELKE SPELREGELS ZIJN BIJ DE F-JEUGD BELANGRIJK?

Het wordt al eenvoudiger als wij de spelregels indelen in FOUTEN en OVERTREDINGEN

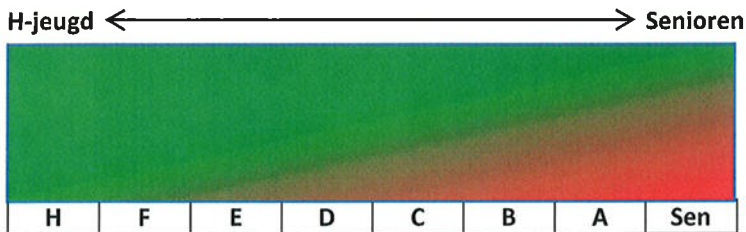
FOUTEN hebben betrekking op technische elementen

OVERTREDINGEN hebben te maken met gedrag ten opzichte van de tegenstander.

Als we vanaf de jongste jeugd tot aan de senioren een grafiekje maken met daarin de verhoudingen tussen de jongste jeugd en de senioren dan zien we dat overtredingen toenemen naarmate men ouder wordt.

Rood = overtredingen

Groen = fouten

Uiteraard is het een grove weergave, waarmee wij duidelijk willen maken dat overtredingen bij kinderen matig voorkomen en bijna altijd onbewust worden gemaakt.

Daar staat tegenover dat fouten bij kinderen vaak voorkomen en dan bedoelen wij de fouten op handbal-technisch gebied.

De meest gemaakte **fouten** bij de F-jeugd zijn:

- Lopen: veel kleine voetverplaatsingen
- Lang de bal vasthouden: zoekend naar afspeelpunt
- Stuiten/tippen: men heeft nog onvoldoende technische vaardigheid
- Gebruik van de lijnen op het veld: men weet de betekenis onvoldoende.

Als er **overtredingen** gemaakt worden, dan hebben deze bijna altijd te maken met:

- Een beetje vasthouden
- Omklemmen
- Afstand houden

Verschil met de officiële regels met betrekking tot omklemmen en afstand houden:

bij de F-jeugd zie vaak dat een kind (en soms meerdere kinderen) om een balbezitter heen lopen en springen om het afspelen onmogelijk te maken ("afdakje" maken). De balbezitter gaat dan veel kleine pasjes maken om dit te ontwijken.

Bij de F-jeugd is afgesproken dat kinderen in balbezit een vrijheid van spelen moeten hebben. Het offensieve verdedigen **moet zich richten op het onderscheppen van de bal en niet op het contact maken met de balbezitter.**

Omklemmen

"Afdakje" maken om afspelen te belemmeren

COMMUNICATIE MET KINDEREN

Kijkend naar de meest voorkomende fouten, kan de spelleider in woord en gebaar een kind prima uitleggen wat er niet goed gaat.

Kinderen leren snel bij het zien van plaatjes en beelden. Als je een beeld (gebaren) laat zien en je geeft een korte uitleg, dan weten de kinderen een volgende keer bij een gebaar al wat je bedoelt.

Voorbeeld:

De bal gaat over de zijlijn en het is een inworp.

Als spelleider geef je het gebaar Inworp aan en je zegt vervolgens:

“Als de bal over de lijn is, dan is het een inworp. Dan doe ik zo
Je zet dan één voet op de lijn en gooit de bal.”
Uiteraard op kindvriendelijke toon.

Denk bij het geven van uitleg ook altijd even aan het feit dat spelleiders groter zijn dan de kinderen. Dat betekent dat voorkomen moet worden dat het kind “omhoog moet kijken” als je uitleg geeft.

Je maakt het voor het kind het meest prettig als je even door de knieën zakt, zodat de zoveel mogelijk op ooghoogte contact hebt.

De gebaren maak je natuurlijk wel rechtop staand.

Hou er zoveel mogelijk rekening mee dat je één kind niet meerdere keren hetzelfde gaat uitleggen!

Als je dit wel zou doen, dan kan er een verkeerde beeldvorming ontstaan (“dit kind snapt het nog steeds niet”).

De beste optie voor uitleg is:

- zorg dat meerdere kinderen de uitleg horen
- betrek de teamleider bij de uitleg, zodat deze persoon een volgende keer in de zelfde situatie of op de wisselbank nog extra uitleg kan geven

COMMUNICATIE MET TEAMLEIDING

Maak, voorafgaand aan de wedstrijd, altijd even afspraken met de teamleiding over elkaars taken.

Het is voor een kind onprettig en verwarrend als er door meerdere personen op verschillende wijzen aanwijzingen worden gegeven, zeker als dit op harde toon gebeurt.

Ook zal het bijzonder onaangenaam zijn als er tegengestelde uitleg wordt gegeven of als teamleiders kritische opmerkingen plaatsen richting de spelleider. Het draait altijd om positief coachen!

In eerste instantie geeft de spelleider uitleg. Deze uitleg dient duidelijk te zijn en zo kort mogelijk. Laat andere kinderen niet te lang wachten op de uitleg: **zij willen spelen.**

Mocht de uitleg door de spelleider door een kind niet goed begrepen worden, dan neemt de teamleider verdere uitleg over, zonder dat het spel onderbroken wordt. De teamleider kan dit het best met het kind bespreken op de wisselbank, in de pauze, na de wedstrijd of meenemen naar een eerstvolgende training. Uiteraard is de situatie of het voorval hierbij bepalend.

Het kan voorkomen dat het ene team veel sterker is dan het andere team en er dus van fair play (=meedoen) geen sprake is.

De spelleider en teamleiders gaan dan (bij voorkeur in de rust) afspraken maken om zoveel mogelijk gelijkheid te creëren. Het wedstrijdresultaat mag nooit centraal staan. Het gaat op het spelplezier van twee teams en de ontwikkeling van vaardigheden van de individuele kinderen. Uitgangspunt bij eventuele aanpassingen is de kracht van het zwakkere team.

Winnen mag nooit het ultieme doel zijn!

Na afloop van de wedstrijd bespreken de spelleider en de teamleiding even kort hun onderlinge functioneren.

Vermijd hierbij discussie, waarbij een welles/nietes gesprek ontstaat. Uitgangspunt blijft steeds het spelplezier van het kind.

Wedstrijdresultaat en/of juiste toepassing van de spelregels en afspraken zijn altijd ondergeschikt.

DE GEBAREN

De gebaren die bij de F-jeugd van toepassing zijn:

Als een kind op de cirkel komt (daarna een uitworp)

Als een kind teveel passen maakt

Teveel stuiten

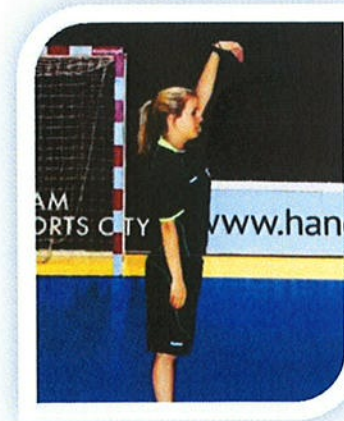
Richting aangeven voor een vrije worp

Richting aangeven voor een inworp

Uitworp voor de keeper:
doelpunt, bal over achterlijn of cirkel

DE REGELS EN AFSPRAKEN IN DE PRAKTIJK

1. Het speelveld is 20 meter lang en tussen de 12 en 16 meter breed, afhankelijk van de beschikbare accommodatie.
2. De cirkel ligt op 5 meter van het doel, gemeten vanuit het midden van het doel
3. Het doel is 160 cm hoog en 200 cm breed.
4. Een wedstrijd duurt 2 x 15 minuten. In voorkomende gevallen (toernooien) kunnen andere speeltijden afgesproken zijn. Lees hiervoor het toernooireglement.
5. Er wordt gespeeld met een zachte bal, waarmee kan worden gestuit. De afmeting van de bal is tussen 42 en 47 cm en de bal weegt tussen de 170 en 210 gram. Het verschil in afmeting en gebruik wordt mede bepaald aan de hand van de vaardigheden van de kinderen.
6. Een team bestaat uit 5 spelers in het veld, inclusief een wisselende keeper. Elk team heeft 2 wisselers.
7. De keeper mag ook altijd als veldspeler meespelen, waardoor een overtal kan ontstaan (4 tegen 5).
8. Staan er door een misverstand even 2 keepers in het doel en er wordt gescoord, dan telt het doelpunt natuurlijk wel. Als de bal wordt gestopt, krijgt het aanvallende team de bal terug.
9. Er kan niet worden gescoord vanaf eigen speelveldhelft.
10. Op eigen speelveldhelft wordt altijd offensief gespeeld om zo snel mogelijk weer in balbezit te komen. De kinderen staan dus niet met hun handen omhoog aan de cirkel te wachten, maar proberen de bal te veroveren.
11. Het is niet toegestaan om één (vaardige) speler persoonlijk te verdedigen .
12. Na elk doelpunt gaat het spel verder met een uitworp voor de keeper vanuit het eigen doelgebied.
13. Als de bal over de achterlijn gaat, gaat het spel verder met een uitworp voor de keeper, ook als de bal het laatst is aangeraakt door een verdediger.
14. Het maken van (technische) fouten, zoals lopen, 2x stuiten, 3-secondenregel, foute uitvoering van een worp, wordt niet bestraft met een vrije worp. De spelleider geeft kort uitleg en de speler die de fout maakte. Het spel gaat verder met de bal voor het team die op dat moment in balbezit was.
15. Per wedstrijd wordt de score bijgehouden. De uitslag wordt volgens instructie aan de verenigingen doorgegeven aan het NHV. Het NHV gebruikt de uitslagen om volgende wedstrijden en toernooien meer naar sterkte te kunnen plannen. Bij de F-jeugd worden geen standen gepubliceerd.
16. Na afloop van elke wedstrijd worden shoot-outs gehouden. De regels hierbij:
  - de spelleider checkt of er een keeper in het doel staat;
  - ieder kind tipt -na een kort fluitsignaal van de spelleider- vanaf de middenlijn richting doel en probeert van buiten de cirkel te scoren;
  - als een kind onderweg de bal verliest, dan mag het kind vanaf die plek gewoon verder gaan;
  - afhankelijk van beschikbare tijd en organisatie kan gekozen worden om de shoot-outs om-en-om te laten nemen of per team;
  - bij het nemen van shoot-outs mag telkens van keeper worden gewisseld: de spelleider controleert wel steeds vooraf of er een keeper in het doel staat;

MET ELKAAR SPREKEN WIJ AF:

Het publiek (en dus ook de ouders) beperken zich tot het op sportieve wijze aanmoedigen van de kinderen. Zij geven geen aanwijzingen aan kinderen; kinderen dienen spelend te mogen leren. Tips en aanwijzingen komen vanuit de teamleiding en de spelleider. Deze aanwijzingen worden op positieve en stimulerende wijze gedragen. Dat geeft duidelijkheid voor de kinderen